

Danyýel kitaby — Ýüz on altynjy bölüm

Ar alyş günleriniň açylyşy: Ýeremiýanyň duýduryşy we ahyrky nesil barada pygamberlik taýdan öwreniş

Jeff Pippenger

2024-03-04

Öňki makalada biz Ýermeýa kitabyňyň ellinji baby barada seredipdik; şol bölekde Wawilona çykarylýan höküm beýan edilýär, ol Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýakyn wagtda çykjak ýekşenbe kanunyndan başlap, Hudaýyň gazabyna çenli dowam edýär. Ýerine ýetiriji höküm Rebbiň ar alyş günüdür; ol biziň eýýamymyzyň 70-nji ýylynda Iýerusalimiň weýran edilmegi bilen şekillendirilipdi. Rim tarapyndan biziň eýýamymyzyň 70-nji ýylynda amala aşyrylan Iýerusalimiň weýran edilmegi, ozal Nebukadnesar tarapyndan amala aşyrylan Iýerusalimiň weýran edilmegi bilen önünden nusgalanypdy. Olar bilelikde Tir jelep aýalynyň ýerine ýetiriji hökümüne iki şaýat boldular; ol aýal Ylham kitabyňyň on ýedinji babyndaky jelep aýaldyr.

Ýermeýa bize şeýle habar berýär: Rebbimiziň ar alyşy häzirki zamanyň Babylynyň üstüne, ýakyn wagtda güýje girjek Ýekşenbe kanunyndan başlap, amala aşyrylanda, “Şol günlerde hem şol wagtda, Reb şeýle diýýär, Ysraýylyň etmişi gözlenler, emma ol bolmaz; Ýahudanyň günäleri gözlenler, emma tapylmaz; çünki Men saklap galýanlarymy bagyşlaryn.” Şol günlerde ýüz kyrk dört münüň möhürlenmesi eýýam tamamlanypdy.

“Doganlar, taýýarlygyň beýik işinde siz näme edýärsiňiz? Dünýä bilen birleşýänler dünýäniň galybyny kabul edýärler we wagşy haýwanyň nyşany üçin taýýarlanýarlar. Özlerine ynamsyzlyk edýänler, Hudaýyň önünde özlerni kiçeldýänler we hakykata boýun egmek arkaly janlaryny päkleýänler bolsa, asmanyň galybyny kabul edýärler hem-de maňlaýlarynda Hudaýyň möhri üçin taýýarlanýarlar. Permana çykarylyp, tamga basylanda, olaryň häsiýeti ebedilik üçin päk we tegmilsiz galar.” Testimonies, 5-nji jilt, 216.

Ýerine ýetiriji höküm Ylham kitabyňyň on sekizinji babyndaky ikinji ses bilen başlanýar; ol erkekleri we aýallary Wawilondan gaçmaga çagyryar, Ýermeýa bolsa şeýle diýýär: “olaryň günü geldi, olaryň gözegçilik wagty. Rebbimiz Hudaýyň aryny, Onuň ybadathanasynyň aryny Siýonda ygylan etmek üçin, Wawilon ýurdunyndan gaçýanlaryň we gutulýanlaryň sesi. Wawilona garşy ýaýçylary ýygnaň çykaryň: ýaý gerýänleriň hemmesi, onuň daş-töwereginde düşelge guruň; ondan hiç kim gaçyp gutulmasyn: onuň işine görä garşylygyny beriň; onuň eden ähli işlerine görä, oňa şeýle ediň.” Onuň hökmi “ýaýçylar” arkaly ýerine ýetirilýär. Mukaddes Ýazgylarda ýaýçy hakynda ilkinji agzalýan ýer Ysmagyl baradadyr.

Hudaý oglanjygyň sesini eşitdi; Hudaýyň perişdesi gökden Hajara seslenip, oňa diýdi: «Saňa näme boldy, Hajar? Gorkma; çünki Hudaý oglanjygyň duran ýerindäki sesini eşitdi. Tur, oglanjygy galdyr-da, ony elň bilen berk tut; çünki Men ony uly bir millete öwrerin». Şonda Hudaý onuň gözlerini açdy, ol bolsa bir guýy suwy gördi; baryp, meşikni suwdan doldurdy-da, oglanjyga içirdi. Hudaý oglanjyk bilen boldy; ol ösdi, çölde ýaşady we bir ýaýçy boldy. Gelip çykyş 21:17–20.

Ylhamyň on birinji babyndaky “uly ýer titremäniň sagady” Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýakyn wagtda çykjak Ýekşenbe güni kanuny bilen başlanýan, Rimiň jelebine garşy ýerine ýetiriş höküminiň başlangyjyny görkezýär. Şol “sagatda” “üçünji bela tiz gelýär. Soň ýedinji perişde surnaý çaldy.” Üçünji bela — ýedinji surnaýdyr. Papalygyň häkimiýetiniň nyşanyny (Ýekşenbe güni ybadatyny) mejbury edýänlere we Hudaýyň häkimiýetiniň nyşanyny (Şenbe güni ybadatyny) berk tutýanlary yzarlýanlara garşy Onuň hökümini ýetirmek üçin ulanylýanlar yslamyň okçylarydyr.

Lukanyň ýigrimi birinji babynda Isa Iýerusalimiň we ybadathananyň weýran edilmegi hakynda şägitleriniň beren soraglaryna jogap berende, soňky günleriň taryhyny hem alamatlandyran taryhy bir beýan berýär. Ol «öç alyş günlerine» salgylanýar; bu bolsa Onuň Mesih hökmünde gullugynyň zerur pygamberlik häsiýetleriniň biri bolup, Nazaretdäki ýygnakda Işaya pygamberden okap, Öz gullugyny başlan ilkinji yglan edişinde muny kesgitledi. Nazaretdäki şol yglan we Işaya kitabyndaky şol bölek diňe bir Onuň gullugyny däl, eýsem şägitleriniň habaryny hem, has-da takygy, ýüz kyrk dört müňleriň hereketiniň işini we gullugyny beýan edýärdi.

Reb Hudaýyň Ruhy meniň üstümdedir; çünki Reb meni pesgöwünlilere hoş habary wagyz etmek üçin ýagлады; Ol meni ýüregi döwürleri saramak, ýesirlere azatlygy, baglananlara zyndanyň açylmagyny yglan etmek üçin iberdi; Rebbiň makbul ýylyny we Hudaýymyzyň ar alyş gününü yglan etmek; ähli ýas tutýanlary teselli bermek; Sionda ýas tutýanlara küňüň ýerine gözellik, ýasyň ýerine şatlyk ýagyny, gamgynlyk ruhunyň ýerine öwgi lybasyny bermek üçin; olar adalat agaçlary, Rebbiň ekini diýlip atlandyrylsynlar we Ol şöhratlansyn. Olar gadymy harabalyklary bina ederler, öňki weýrançylyklary dikelderler, köp nesilleriň haraba eden şäherlerini abatlap düzedeler. Kesekiler gelip siziň sürüleriňizi bakarlar, ýatlaryň ogullary siziň ýer sürüjileriňiz we üzümiňizi ideg edijileriňiz bolarlar. Emma siz Rebbeň Ruhanylary diýlip atlandyrylarsyňyz; adamlar size Hudaýymyzyň Hyzmatkärleri diýerler; milletleriň baýlyklaryny iýersiňiz, olaryň şöhraty bilen buýsanjaksyňyz. Siziň utanjyňyzyň ýerine iki esse paýyňyz bolar; masgaraçylygyň ýerine olar öz paýlarynda şatlanarlar; şonuň üçin öz ýurtlarynda iki esse mirasa eýe bolarlar; ebedi şatlyk olara degişli bolar. Çünki Men, Reb, adalatly söýýärim, ýakma gurbanlygy üçin talaňçylygy ýigrenýärim; Men olaryň işini hakykatda ugrukdyrarn we olar bilen ebedi äht baglaşaryn. Olaryň nesli milletleriň arasynda, olaryň perzentleri halklaryň arasynda belli bolar; olary görenleriň hemmesi olaryň Rebbiň pata beren neslidigini boýun alarlar. Men Rebde örän şatlanaryn, janym Hudaýymda begenç tapar; çünki Ol maňa gutulyş lybaslaryny geýdirdi, meni dogrulyk dony bilen örttdi, edil giýewiň bezeg bilen bezelişi ýaly, edil gelniň öz şaý-sepleri bilen bezelişi ýaly. Çünki ýer öz pyntygyny çykarşy ýaly, bag hem onda ekilen zatlary gögerdişi ýaly; şonuň ýaly Reb Hudaý ähli milletleriň önünde dogrulygy we öwgini gögerder. Işaya 61:1–11.

Ezekieliň dokuzynjy babynda möhürlenlen ýüz kyrk dört müň, ýygnakdaky we dünýädäki günäler sebäpli aglaýanlardyr. “Rebbiň makbul ýyly we Hudaýymyzyň ar alyş günü” — Sionda aglaýanlaryň teselli tapýan we Rebbi “şöhratlandyrmak” üçin “adalatlylygyň agaçlaryna” öwrülýän wagtydyr. Olar Rebbi şöhratlandyrýarlar, çünki “şol günlerde we şol wagtda, diýýär Reb, Ysraýylyň pislige gözlenner, emma tapylmaz.” Aglaýanlar möhürlenlenlerdir, olar “gadymy harabalyklary bina ederler”, “öňki weýrançylyklary galdyralar” we “köp nesilleriň

weýrançylyklaryny, harap şäherleri abatlarlar.” Olar “Rebbiň ruhanylary” diýip atlandyryrlar, adamlar hem olara “Hudaýymyzyň hyzmatkärleri” diýerler.

Ýüz kyrk dört müň adamyň dogrulygy beýik ýer titremäniň sagadynda baýdak hökmünde ýokary galdyrylanlarynda, “ähli halklaryň önünde gögerip çykar.” Olaryň dogrulygy kem-kemden ýüze çykarylýar, çünki “ýer öz pyntyklaryny çykarşy ýaly, bag hem içine ekilen zatlary gögerdip çykarşy ýaly, şonuň ýaly Reb Hudaý dogrulygy we şöhraty gögerdip çykarar.” Ýüz kyrk dört müňüň möhürlenşi 2001-nji ýylyň 1-nji sentýabrynda soňky ýagmyryň gelişi bilen başlandy. Hut şonda ýeriň pyntyklary çykarylady. Işaya pyntyklaryň haçan gögerip çykýandygyny kesgitleýär.

Ol çykyp başlanda, Sen oňa çäk bilen jeza berersiň; gündogar şemalynyň günü Ol öz ýowuz şemalyny saklar. Şonuň üçin hem Ýakubyň etmişi arassalanar; onuň günäsini aýyrmagyň ähli miwesi şudur: ol gurbanlyk sypasynyň ähli daşlaryny döwölüp pytran hek daşlary ýaly edeninde, mukaddes baglar we butlar dik durmaz. Işaya 27:8, 9.

Onuň “gaty şemaly” bolan, “saklap durýan” “gündogar şemalynyň gününde”, ýagyş “ölçenende”, pyntyklaryň “gögerip çykmagy” başlar. “Saklap durýar” diýmek çäklendirilen diýmekdir. Ylham kitabyň ýedinji babynda beýan edilşi ýaly, dört şemal dört perişde tarapyndan saklanyp durlanda, ýüz kyrk dört müňüň möhürlenmegi başlanýar. Şol wagtda soňky ýagmyr ortaça derejede “sepmäge” başlaýar, çünki aýatda “ölçeg” sözi ortaçalygy aňladýar. Ýüz kyrk dört müňüň möhürleniş döwrüniň başynda soňky ýagmyr ölçegli bolýar, döwrüň ahýrynda bolsa ölçegsiz bolýar.

“Hudaýyň Ruhunyň beýik dökülmesi, Onuň şöhraty bilen бүтін ýeri ýagtyldýan şol dökülme, biz tejribe arkaly Hudaý bilen bilelikde zähmet çekijiler bolmagyň nämäni aňladýandygyny bilýän, aňy açyk bir halka eýe bolýança gelmez. Biz Mesihe hyzmat etmäge doly, бүтін ýürekden bagyşlananymyzda, Hudaý bu hakykaty Öz Ruhuny ölçegsiz dökmeği bilen ykrar eder; emma ýygnagyň iň uly bölegi Hudaý bilen bilelikde zähmet çekijiler dälkä, bu beýle bolmaz. Hudaý, nebsparazlyk we öz höweslerini kanagatlandyrmak şeýle aç-açan görünýän mahaly, Ruhuny döküp bilmez; şeýle hem, eger söz bilen beýan edilse, Kabylyň şu jogabyny aňladar ýaly bir ruh höküm sürýän wagtynda hem bilmez:—‘Men doganymyň sakçysymyň?’ Eger şu wagt üçin berlen hakykat, eger ähli tarapda barha köpeliýän, ähli zatlaryň soňunyň golaýlap gelendigine şaýatlyk edýän alamatlar, hakykaty tanaýandyklaryny ykrar edýänleriň uklaýan kuwwatyny oýarmaga ýeterlik bolmasa, onda bu janlaryň üstüne şöhle saçyp duran ýagtylyga laýyklykda garaňkylyk iner. Soňky hasaplaşyk günü gelip ýetende, olaryň biparhlygyna degişli Hudaýa getirip biljek bahanalarynyň kölegesem bolmaz. Olar nämä sebäpden Hudaýyň Sözüniň mukaddes hakykatynyň ýagtylygynda ýaşamandyklaryny, ýöremändiklerini we zähmet çekmändiklerini, şeýlelik bilen hem özläriniň gylyk-häsiýetleri, duýgudaşlyklary we yhlasy arkaly günäniň garaňkylyga büreyen dünýäsine hoş habaryň gudratynyň we hakykatynyň inkär edilip bilinmejekdigini aýan etmändiklerini düşündirmek üçin hödürlär ýaly hiç bir sebäpleri bolmaz.” Review and Herald, 1896-njy ýylyň 21-nji iýuly.

Soňky ýagşyň synag döwri hem-de bir ýüz kyrk dört müňüň möhürlenmegi Mukaddes Ruhun dökülip berilişiniň ölçelmegi bilen başlanýar, çünki bugdaý bilen haşal otuň hasat wagtyna ýetip gelendigi aýandyr. Ýagyş iki topary-da kämillige ýetirýär, soňra bolsa synag döwrüniň ahýrynda

bugdaý bilen haşal ot aýrylýar, we bugdaý şondan soň “Hudaý bilen bilelikde zähmet çekijiler bolmagyň näme aňladýandygyny tejribe arkaly biler.” Şonda olar “Mesihni hyzmatyna doly, tutuş ýürekden bagyşlanarlar, Hudaý bolsa muny Öz Ruhuny ölçesiz döküp bermek bilen ykrar eder.”

“Gündogar ýeliniň gazaply güni” 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda geldi, we soňky ýagşyň habarynyň galp parahatçylyk hem-de howpsuzlyk çagyryşy bilen, tersine, Hudaýyň ar alyş gününü görkezýän habaryň arasyndaky Habakkugyň jedeli başlandy. Şol pursatda ekinler, ýagny bugdaý hem-de haşal otlar, ikisi-de pyntyklap başlady we ýakyn wagtda geljek ýekşenbe kanunynyň höküminde äşgär etjek miwesini berip başlady.

“Ýene-de, bu tynsallar hökümden soň hiç hili synag möhletiniň bolmajakdygyny öwredýär. Hoş Habaryň işi tamamlananda, derrew ýagşy bilen ýamanyň arasynda aýrylyşma bolar, we her toparyň ykbaly ebedilik kesgitlener.” Christ’s Object Lessons, 123.

Bir topar günä Ezekieliň sekizinji babynda güne baş egýär, beýlekisi bolsa Ezekieliň dokuzynjy babynda Hudaýyň möhürini kabul edýär. Luka kitabyň ýigrimi birinji babynda Mesih ýüz kyrk dört müňi kesgitlär we ol ýer ýüzüniň taryhynyň soňky neslini alamatlandyran bir nyşany öňe sürýär. Ol hristianlaryň Iýerusalimiň weýran edilmeginden gaçyp gutulmak üçin hökmany tanamalydygy nyşany kesgitledi.

Ierusalimiň goşunlar bilen gabalanyp alnanlygyny göreniňizde, onuň weýrançylygynyň golaýlandygyny bilň. Şonda Iýudeýada bolanlar daglara gaçsynlar; onuň içinde bolanlar daşary çyksynlar; oba ýerlerinde bolanlar hem onuň içine girmesinler. Çünki bular ähli ýazylan zatlaryň berjaý bolmagy üçin ar alyş günleridir. Luka 21:20–22.

Isa, “setir üstüne setir” görnüşinde, alamatyň has köp pygamberlik häsiýetlerini ýüze çykardy, çünki Onuň sözleri diňe bir Luka tarapyndan däl, eýsem Matta we Markos tarapyndan hem ýazga geçirildi.

Patyşalyk baradaky bu Hoş Habar ähli milletlere şaýatlyk hökmünde bütin dünýäde wagyz edilýär; şondan soň ahyrzamanyň soňy geler. Şonuň üçin siz pygamber Danyýel arkaly aýdylan weýrançylygyň ýigrenji zatynyň mukaddes ýerde duranyň göreniňizde, (okýan muňa düşüňsin:) onda Ýahudýada bolanlar daglara gaçsynlar. Matta 24:14–16.

Hoş Habar ilki bilen ähli milletleriň arasynda wagyz edilmelidir. Emma sizi alyp gidip, tabşyranlarynda, näme aýtjakdygyňyz barada öňünden alada etmän, ne-de öňünden oýlanmaň; şol sagatda size näme berilse, şony aýdyň; çünki aýdýan siz däl-de, Mukaddes Ruhdyr. Indi dogan dogany ölüme tabşyrrar, ata ogluny; çagalar hem ene-atalaryna garşy galarlar we olaryň öldürilmegine sebäp bolarlar. Siz meniň adym sebäpli hemmeler tarapyndan ýigrenilersiňiz; emma ahyra çenli çydan adam gutular. Emma Daniel pygamber tarapyndan aýdylan weýrançylyk ýigrenji zatynyň degişli däl ýerde duranyň gören wagtyňyzda, (okaýan muňa düşüňsin,) onda Ýahudada bolanlar daglara gaçsynlar. Mark 13:10–14.

“Öç günleriniň” ahyrky hem kämil berjaý bolşy bolan soňky ýedi bela, iki topara garşy amala aşyrylmazdan öň, Patyşalyk baradaky Hoş Habar ähli halklaryň arasynda wagyz edilmeli we yglan edilmelidir. Hoş Habar habary Amerika Birleşen Ştatlarynda ýakyn wagtda geljek ýekşenbe güni

baradaky kanun wagtynda milletlere berilýär, şol wagtda ýüz kyrk dört müň nyşan hökmünde ýokary galdyrylýar. “Öç günleri” Babylonyň jelep zenanynyň Ýerine ýetiriji höküminiň döwrüni aňladýar; bu döwür Amerika Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe günü baradaky kanun bilen başlanýar hem-de Mihail ýerinden galýança we adamyň synag möhleti tamamlanýança dowam edýär, soň bolsa Hudaýyň gazaby soňky ýedi belanyň üstünden dökülýär.

Wagtyň döwri Markusyň kesgitleýän “sagady”, “uly ýer titremesiniň” “sagady” hem-de on patyşanyň özleriniň ýedinji patyşalygyny papalyga bermäge razy bolýan “sagadydyr”. Iň soňky jan ähli milletlere neşir edilen hoş habary kabul eden mahaly, synag möhleti tamamlanýar, we Hudaýyň gazaby rehimsizlik bilen dökülýär. Şol döwür baýdagyň galdyrylmagy bilen hoş habaryň ähli milletlere yglan edilip başlanmagy bilen başlanýar, we baýdak arkaly yglan edilip, wagyz edilip, neşir edilen hoş habar ýüzlenmesine iň soňky adamyň jogap beren pursady bilen tamamlanýar. Şol wagt döwri “aryň günleridir”.

Lukanyň ýigrimi birinji babynda Isa hut şol taryhy takyk görkezýär, çünki Ol Öz ikinji gezek gelmezinden öň ölmejek soňky nesli kesgitleýär. Ol bir alamaty kesgitleýär; bu alamat pygamber Daniýeliň aýdan weýrançylygyň nejisligi hökmünde görkezilýär. Şol alamat, weýrançylygyň nejisligi “mukaddes ýerde” duranda hem-de onuň “durmary däl ýerinde durýandygy” mahalynda, şeýle hem Ýerusalemiň “goşunlar bilen gabalyp alnandygy” wagtynda ýüze çykýar.

Iýerusalim milady 66-njy ýylda Sestiniň goşunlary tarapyndan gabalanda, Iýerusalimdäki mesihçiler şäherden gaçyp çykdylar, hem-de Sister Waýt ahyrsoňy milady 70-nji ýylda tamamlanan heläkçilik döwründe birje-de mesihçiniň ölmandygyny görkezýär. Sestius gabawy başlatdy, soň bolsa, görünüşinden, näbelli sebäpler boýunça yza çekildi; şäherdäki mesihçiler bolsa şol alamat bilen bagly duýduryşa laýyklykda gaçyp çykdylar. Milady 70-nji ýylda Titus ýene-de gabaw guramak bilen heläkçiligi tamamlady. Sestiniň gabawy Birinji Ýewreý-Rim urşy diýlip atlandyrylýan zadyň başlangyjy boldy, Titus tarapyndan amala aşyrylan gabaw we heläkçilik bolsa Birinji Ýewreý-Rim urşunyň soňy boldy.

Bütün taryh üç ýarym ýyl dowam etdi, gabaw bilen başlap, gabaw bilen tamamlandy, onuň başlangyjynda bolsa Hudaýyň halky üçin bir alamat bardy. Şol taryh Mesih tarapyndan Hudaýyň ar alyş günleri hökmünde kesgitlenipdi; bu bolsa Onuň gullugynda anyklamaly bolan aýratyn bir unsurdy. Şol günler tizden güýje girjek ýekşenbe kanunynda başlanýan we adamzat synag möhleti tamamlananda gutarýan Rim zynahorynyň üstünden ýerine ýetirilýän höküm-jazany aňladýar. Beýik Wawilon zynahorynyň üstünden ýerine ýetirilýän höküm-jazanyň başynda ýüz kyrk dört müň baýdak hökmünde, ýagny alamat hökmünde ýokary göterilýär. Hudaýyň başga sürüsi şol alamaty görenlerinde, olaryň ýok edilmegi Iýerusalimiň ýok edilmegi bilen nusgalanan Wawilondan gaçyp çykmalydyrlar.

Biz indiki makalada Luka kitabyň ýigrimi birinji baby barada garamagy dowam etdireris.